

Megjelenik a lap **Temesvárt** minden **kedden**.

Előfizetési díj akár helyben, akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap házhozordásáért rendelést tehetnek a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros, bécsi utca 68. szám, első emelet.

DELEJTŐ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizetheti helyben a szerkesztőségénél, vagy a helyb. könyvkereskedésekben; vidéken minden cs. kir. postahivatalnál a szerkesztőséghez utasítandó bérmentelevekben.

Hirdetések minden közhasználatban lévő nyelven fölvetetnek. A beiktatásért minden három hasábos egyes sorért 4 p. vagy 7 uj krajcárnyi díjszámitatik.

Kiadó hivatal: belváros, bécsi utca U h r m a n n M á r t o n műkereskedésében.

Kedd, június 18. 1861.

25. szám.

Negyedik évi folyam.

Előfizetési figyelmeztetés!

Nagyon tisztelt pártfogóinkat bátrak vagyunk értesíteni, hogy e lapok jövő félévi folyamára helyben egyedül az alólirt kiadó hivatal fogadja el az előfizetéseket az eddigi föltételek mellett, valamint azt egyelőre az eddigi alakban folytatandja, polgári és anyagi viszonyaink mérsékelt, úgy multunk alapos tárgyalásait hozva, mikre nézve elismert erők biztosítását és ígérését birjuk.

Temesvárt 1861-ki június 17-én.

Hazay M. és fia Vilmos nyomdája.

Vessünk számot magunkkal

itt a vidéken, mert fájdalom minden arra látszik mutatni, hogy fölülről még csak gyakorlati irányzatot sem kaphatunk, tettelegesen védedésünkre már igényt sem mervé tartani.

Az országgyűlési férfiak ingatagsága nem látszik arra mutatni, hogy a meginduláskor tisztában lennének törekvéseik végcélja iránt, mert a határozott program helyett vagy az ábrándos véletlenrei építés harapózott el, mely szilárd haladók helyett az események laptáit leli majd bennünk, — vagy a saját meggyőződésükbe bizalmatlanság, mely tehát nem is mondható meggyőződésnek, mi a tetterő anyja volna, hanem csak népszerűségi viszketegnek vagy pillanatnyi exaltationak, mely a haza és szabadság nevének hangoztatásakor kiszokott törni.

Hogy is lehetne azután az országnak erélyes védelmet várni, midőn a törvényes jog dacára nem szánják el magukat a kormányzésekét vádolni és felelőségre vonni az ország pusztításaért.

Ezt pedig látva a dicasterium, nem csak engedi, sőt utasítja a külföldi labancokat a sarcolásra, — s ki vág nehezkesebb arcot, mint ők, ha az ember nevének szólítja a gyermeket s a helytartó-tanácsot csak ügyviteli nyelvénél látja különbözni a 11 évig grassálótól, minthogy a voltak tagjai fungálnak benne, az élén álló báró pedig A—sz vagy S—i legyen, a dolog lényegére mindegy

Honnét várjanak tehát az ország népei jó tanácsot, és hova forduljanak védelemért?

Magunkra vagyunk hagyatva, kedves honfitársaim, csoportosuljunk tehát közös paizsunk alá, hogy tömegeken egyetértve megtörhetlenek legyünk, — ez a közös paizs legyen a törvény.

Tisztában kell teendőinkkel itt lennünk, azért határozzanak a törvényhatóságok a jog körén belüli önállóságuk szerint, — de hogy egymáson kívül valaki vagy valamihez forduljanak, azt elpazarlott fáradságnak tartom.

Ugyan kinek lehetne még bizalma a collegialis kormány-szerkezethez, melyet interpellálni nem lehet, s mely nem is úgy gazdálkodik félév óta, hogy egy makulányi reményt is költene hazaszeretetéről.

A német kormányférfiak kezében a hatalom, ők rendelkeznek, utasítanak, zsarolnak vagy hitegetnek, mint éppen kedvük tartja, a magyar hatóság pedig ezeket közzéteszi, türi, létesíti, mint éppen kívántatik.

Törvényeink ugyan vannak, melyek felelősökké tesszik a kormány embereit, de ezek nagyjára elmállottak a visszaélések által, mert Bécsben még a mi embereinkre is átragadt az önként ragályja.

Azon eszme is fölmerült, hogy a fejedelem nem tudja a magyar törvényt: mire valók a magyar tanácsosok? vagy az országgyűlés ezek őszinteségében sem bizik s közjogi kézikönyvvel igyekezik kedveskedni a császárnak?

Küszöbünkön áll II. Jósef császár kora: üssük föl

a történet még be nem mohosult lapjait, tanulmányozzuk, és készülünk hasznot huzni belőle hazánk mint nemzetünk javára.

Az országgyűlés rövid napok alatt fölszlik vagy parancs folytán, vagy saját határozata következtében.

De a megyék funkciója még fönnálland, teljes municipalis jogaik birtokában, s hatályosan alkalmazhatja a vis inertiaet, mi egy nemzetgyűlésnek szégyenére válik.

Igen, havakat elszónokolni, míg a népet vetközte-tik országszerte, oly meddő erélytelenség, minek példája nincs a világtörténetben: a helyett, hogy egyetlen gyűlésben egy tekintélyes fölratot, helyesbben parancsot küldtek volna a korlátnoksághoz, melyben a pusztítások rögtöni megszüntetéséhez kötötték volna maradásukat.

S ennek következtében vagy megszűnnek a prédálások, vagy méltósággal oszlott volna el az országgyűlés:

a hasznosság reményének fölládoztatott ez, — szeretnők tudni, hány képviselő van, ki még hiszi, hogy használtak ez eljárással?

És ha szétozlik az országgyűlés, — szemben állunk egy kiméletlenül nyirbáló német kormányval, mely előtt ötletein (mik gyakran őrzöngéssel határosak) kívül nincs szent és nem ismer tekintetet: éppen mint 1780 — 90-ig, de mikor József császár legalább politikai magasabb egység felé törekedett, míg a mai német miniszterek főcélja csak a zsebelés, hogy a banquerott szégyenétől legalább a látszatot megmentsék, ha az összes alattvalók jutnak is tönkre. Hiu igyekvés, tudja az egész világ hányadán vannak: tapsol ugyan az állampapírok parira emelésének, de csak, hogy — megszabadulhasson tőle, — bizalma a rendszerbe sekinek sincs, ugyszólván saját maguknak sem a kezelőknek.

Persze, ha valamit kezdünk, ne csak a pillanat által igazitassuk magunkat, — mint Teleky hagyományában szívünkre kötő — hanem számítsunk a jövőre is: inkább egy emberkor teljék el az alap rendezésével, mely ugyis megvan, s mit nem birtak fenekéből fölforgatni. mintsem ugy husángokból tákoljunk össze kalyibát, mely a csendes eső ellen óv, de mit a vihar mindenestül elvisz, és a záport nyakunkba ömlesztzi.

Ha a német kormány ily szempontból indul, ám lássa, nekünk mindenároni pillanatnyi hasznosítás ne legyen irányadónk: hanem e helyett vonuljunk vissza politikai létünk alapjaihoz, a municipiumokhoz, csoportosuljunk körülük, hogy mintegy testeinkkel védhessük azok minden egyes köveit a sérülhetés ellen.

Addig, míg legalább a névleges magyar kormány hivataloskodik, meg leszen kezünkben a szenvedőleges hatalom is, — ha pedig a — mondhatni még el sem mult 12 év rémei térnek vissza, „va-banque-ot“ kiáltott a német kormány, melynek kártyáit többé nem a zöld asztalon, hanem a zöld sikokon fogják keverni.

Mi pedig álljunk jogaink mellett szilárdul, s orakoz-

zunk, ha a roham egymásikat kitalálja dönteni közülünk, zárjuk össze újra a vonalt, makacs erélyünkön visszapattog még a golyózapor is s ha az ércfal karja megmozdul, ki számítandja föl következtéseit, számát, irányját cselekvéseinek?

Váljék újra minden egyes törvényhatóság a törvény külön várává, melyeknek egyenkénti bevételén megritkuljanak az ellen sorai, elforgácsolódjék ereje: és ha az egyiket kiüriti a másiknak vivására, zárkozzék ez újra. —

Ilyen guerillaharcot kell a jogtalan hódító ellen vivni, nem a semleges elvonulás szenvedőlegességét.

Ne mondjanak tehát le a tisztikarok, ha a tényleges hatalom akár magyar akár német organumától kényszerítettnek valami törvénytelenségre, hanem utasítsák vissza.

Ha ez azután kinyomja őket szuronnyal székeikből, engedjenek a kényszerűségnek, de mint a nép által választottak, csak a nép kívánatára köszönhetnek le.

A nép pedig mutatja mostani viseletével, hogy érti ily válságos helyzetbeni kötelezettségét, s ha tisztikara vele érez és vele cselekszik, buzgón csoportosuland körébe. —

Korántsem tartozik a lehetlenségek közé, sőt hihető, hogy egy új provisorium össze fogja a már 1850-ből ismert illusorius municipalis szervező gyűléseket hívni: ám! ez ellen óvástételen kül nincs más fegyver, mely mellé a felelősség átruházása iktatandó minden oly tény iránt egyenként és együttesen, mely a hatósági közönséget aféle önkénytes kölcsönökkel terhelné.

És történnék meg bár újra a legkorlátlanabb birtoklás, mely felé — mint a Romanowok ivadékai szemei a Sofia-templom felé — szünetkül fordítvák a bécsi szemek, ujjongjanak a felelőségtelen körök karjai, — de egyet mindig ki kell hagyni az egyoldalú elfogultságnak a számításból — a szellemet!

Legyünk újra leláncolva, mint a német tartományok, kezdjenek újra alkudni fölöttünk, mint Kronland fölött, multiplikálják ki ránk újra oly korlátlanul az adót, mint a lebechos Reichsrathra, melynek tagjai ujjongva szaladnak vele a commissióhoz, kiknek első dolguk az ő rendületlen hűségüket emlegetni, mihelyt szájukat nyitják: — minket őriztetni kell.

Tartsák ám bűnnek, hogy a közkereseti társ a cégvezető könyveibe kukkantani akar, — majd rájön az uralkodó család is újra, hogy alteregójiként szentül tiszteltetni követelt bizalmasai megint csak megcsalják őt, meg kétszeresen, mert nemcsak vagyont elsikkasztják, de tönkre teszik hitelét és becsületét saját népei, mint az egész világ előtt.

Minden kornak absolutisticus kezelői ugyanazon fajuk, ez az, mely soha sem változik, soha sem feled, és soha sem tanul.

Szeged

MINT ATTILÁNAK FŐVÁROSA

és a

Temesi Bánság

írta

Ungváry János.

(Vége.)

Azon szabály szerint tehát, hogy consensus plurium est criterium veri infallibile, sem Ptolomaeus tudományát kétségbe vonni; sem a Tibiscus nevezetet a Tiszától elvitatni, és a Temesre erőszakolni nem lehet. Ugyanazért ezen törekvése az „uj vélemény“nek hívókra nem igen számolhat; mert Ptolomaeusról a kit „divinus“ és „sapiens“ melléknévvel tisztelt meg a régi kor, föltenni nem lehet, hogy olyanról irt volna, a mit nem tudott. Az „uj vélemény“ nagyon is következetes akar lenni magához; ugyanis Priskus ellen azért teszen kifogást, mert a betűket írta ki rosszul; Ptolomaeust meg azért gáncsolja, hogy nem tudta mit ír.

Az „uj vélemény (44. lap) Ptolomaeus Tibiscus“-a ellen, ki a Tiszát így, s annak bizonyítására, mintha a „Tibiscus“ név a Temes folyót illetné, két a mult században kiásott romai emlékköre utal Griseliniből. Ezeknek egyike a Temes partján ott találtatott, hol ezzel a Bisztra Karánsebeshez közel összefolyik. A másik pedig Hunyad vármegyében Várhelyen. Ezek az „uj vélemény“ szerint egészen megdöntik Ptolomaeus tudományát abban, hogy a Tisza neve „Tibiscus.“ Az első emlékkő Gallienus romai császár nejének Korneliának van szentelve, s így (ugymond az „uj vélemény“) a harmadik század közepére, vagyis Ptolomaeusnál körül belől egy századdal esik későbbre, mely municipium Tibiscum-ot említ, mint melynek tagjai ezen emléket állították, s melyen ezen fölírás olvasható; Corneliae Salinae Augustae Coniugi Gallieni Augusti Caesaris nostri, Ordo municipalis tibiscanus, devoto Numini, Majestatique ejus.“ (Griselini I. k. 280. 281. lap.) Ez az emlék, mi (ugy mond az uj vélemény) födolog itt, a Temes folyam partján, a most leirt helyen találtatott.“ A másik emlékkő (folytatja) Markus Papiriusnak a Dáciai seregek parancsnokának, a Tibiscus és Duna partjai, s a Moesia császári hid felügyelőjének van ajánlva u. m. Marco Papirio, Marci filio Corneliano, Praefecto Cohortis primae panonicae in Dacia, Praefecto ripae Tibissi, Danubii, Curatori pontis Augusti in Moesia, Duum viro Populus plebsque Ulpia-trajana Sármiz Patrono hoc Monumentum posuit.“ (Griselini I. k. 7. lap)

Igenis. De Griselini, a ki ezen emlékkövekre talált, mégsem mondja a Temest Tibiskusnak, mint az uj vélemény akarná, sem azt nem mondja, hogy Tibiscum illetőleg Tiviscum városa a Temes és Bisztra folyók egybeömlésénél állt volna; sőt inkább I. könyve 281. lapján Ptolomaeus és Strabóra hivatkozva, mondja, hogy az a város a Tisza és Maros összefolyásánál letezett, Ugyis

kell lenni. Mert a ki a helyszinén megfordult, csak az látja és tudja, hogy Tibiscum városa ott, hol a Bisztra a Temessel összevegyül, nem állhatott. Mert azon szorosan nem is lehetett várost építeni, valamint e tekintetben hiányzik is ott minden nyom. Ha tehát e tájon mégis létezett volna régentén akár Tibiskum, akár bár minemü város, ez vagy az érintett két folyam összefolyásának közelében, a mai Véghelyi Karánsebes katonai városnál, vagy Zsuppa helységnél épülhetett volna; de ilyesmiről — Griselini egészen hallgat, ilyenről a szó-hagyomány sem enlékezik. Tehát annak, hogy a Temes és Bisztra folyóknak egybeömlésénél építettett volna Tiviscum városa, sem hire sem hamva. Egyébiránt az ilyen dologban a római köemlékek nem is tanuskodhatnak, mert Timon (L. I. c. 16) példákkal bizonyítja, hogy a romaiak eféle emlékeket akár merre és akár hányat szoktak volt öveik- és derékjeiknek emelni, az ilyenek nem is voltak egy helyhez kötve.

Hogy végre a romaiak Tibiscus alatt a Temest nem érthették, kivehető Praybol is, a ki (Annal. Regn. Hung. P. I. pag. 89.) Bonfin ellen így ír: Bonfinius descripta pugna (mely hadat Sz. László a Kunok ellen Temesközben viselte) addit, in victoriae relatae memoriae fluvium a caede Cumanorum Themisum fuisse dictum; sed id ridiculum est, quod annis dudum antequam Romanorum tum Hunnorum tempore id nominis adeptus est. E szerint hát a Temes folyót már ezelőtt régen, még a rómaiak is e néven, latinosan Themisum, vagyis Constantin Porfirogenea szerint: Times, Jornandeshez képest pedig Timisia, illetőleg Tibsiának nevezték. Ellenben a Herodotnál (uj vélemény 46. lap) említett Tibisis folyó, nem azonos a Jornandes Tibisiájával, vagyis a mi Temesünkkel; mert az a régi Moesiában, hová a mai Bolgárország is tartozott, folyt a Dunába, és Serdika, vagyis a mai Sophia város, régi Tibiska nevét (Drumeli Lexicon) ettől a folyótól kölcsönözte.

Tehát a mi Temesünk a Priskus Tigásával, és a Jornandes Tibisiájával azonos, és hogy sem a Jornandes Tysija, sem a Ptolomaeus Tibiskusa, a Temesre nem alkalmaztatható, hanem magát a Tiszát illeti.

A harmadik folyam, melyen Priskusék átmentek, a Tifezás volt, Jornandes szerint Tysia. Minthogy ezen az előadottak szerint Priskusék kétségkívül átkeltek: erről tehát nincs mit vitatkozni; bővebb felvilágosításul csak annyit ismételhetek e helyen, hogy a Jornandes Tysija éppen az, a mi a Priskus Tifezása, csak hogy Priskus más rendben sorolja elő ugyanazon folyókat, mondván: Drenkon, Tigás és Tifezás; Jornandes meg ugyan ezeket visszafelé számlálja, a mi egyre megy ki. Továbbá az uj vélemény 39—47. lapjai szerint az ujjabb történetbuvárok a Tisza és Temes folyókat, illetőleg neveiket, egymással felcserélik: azonban erre nézve is az eddig általam mondottakkal elegendő felvilágosítással szolgáltam.

A három folyónak hajózási minémüségére nézve Priskus (az ujvéleményi munka 7-ik lapján) így szól:

Innen (szerintem Oravicáról) sik térségen vezető uton mentünk, és hajózható folyókra akadtunk, melyek közül az Isztrósz után a Drenkon, Tigás és Tifezás voltak legnagyobbak, s ezeken faderékből vágott dereglyéken keltünk át.“

Ugyanezt Dugonicsnál az idézett 37. jegyz. VI. VII. sz. a. így olvashatni: Innét könnyű és egyenlő uton, a kiterjedt térségen utaztunk, és több folyókba (melyeknek némelyikén hajók is járhattak) ütköztünk. Ezek közül a Duna után ezek főbbek: Drékon, Tigás, Tifezás. Priskus ezen szavaiból (ugymond Dugonics) kiteszik, hogy az első víz melyen átköltöztek, Drékon volt, második Tigás, harmadik és utolsó Tifezás avagy a Tisza. A nagyobb vizeken (ugymond Priskus Dugonicsnál) csónakokon haladtunk át, melyek csak egy fából vannak vésvé, és velök mindennap élnek, kik a folyó mellett laknak sat.

Valamint már előbb Griseliniből kimutattam, hogy régen, illetőleg Priskus korában, a Bánság csendes tengerhez hasonlított, s ott, (az én értelmezésem szerint kevésbé szorítkozva csak a Jornandes három folyóira) temérdek vizek (ingentia flumina, ugymond Jornandes) találtattak: hasonlóul innét azt hozom ki, hogy ezeken mindenütt hiányoztak a hidak, e miatt Priskusék is az átszállásra, hol szükségeltetett, akár talpakat, akár dereglyéket, akár pedig csónakokat használtak. A hajózható folyók kitételével tehát szerintem Priskus csak azt akarta mondani, hogy azok a folyók olyanok voltak, melyeken legalább is átlábolni vagy nem lehetett, vagy nem volt tanácsos.

A Drenkon (szerintem Priskustól a mai Nerának vett Karas) sebes és kártékony folyó; mert hirtelen árad és kiönt, a mint mutatja ezt a kakovai magas kőhid is rajta, melyet a megyénél (Krassó) divatozott latin nyelven tréfásan: pons attonitus — hirtelen magas hidnak neveztünk el. Ezen folyó Priskus idejében Griselinivel szólva, még bővebbvizű lehetett, mert az oravicai és százkai magaslatokról leömlő, s a lapályokon összegyűlt vizek körülte posványokká alakultak; mint-hogy a Hunnoknál a folyamok szabályozásáról köztudomás szerint szó sem volt.

A Tigás, ma Temes; ezen az átjárás a régi korban szinte fontosabb lehetett; mert egyrészt a Bog-sányi hegyekből a térségen elömlött, s álló vizek, ennek folyvást tápul szolgáltak; más részről meg, nem úgy mint ma, hogy egy része a Begába vezetetik, hanem egészen folyt le végig, s szabálytalan kanyargói miatt folyásában flötartóztatva, sok mocsárokkal véte-tett körül, mint főnebb is előadtam.

A Tiszáról tudjuk, hogy mindig nagy víz volt.

Hadd érezzék hát Szeged derék polgárai azt a di-csőséget, hogy Attila fővárosa övék; Bánsági testvé-reink is, hogy megszakasztva bár, de elszakadva nem, ők is e nagy, sok, engesztelő áldozatul omlott rokon-vértől ázott hazán élnek, honnét egykor Attila győzni tanult hadserege, hódító nyilait kelet és nyugot felé szórta, s hogy a testvéri viszálytól romba dőlt hata-

lom most már az idő zürében hőse nagy nevének egye-dül, halavány képét tartja fönn.

A Bega-csatorna kiöntéseiről — kapcsolatban a Temes-szabályozási ügyvel.

((Folytatás.))

Nem lehet itt föladatom ezen építkezéseknek a jó sikerrel egyaránt lépést tartó fokozatos fejlődését s terjeszkedését tovább és részletesebben kisérni; de szükségesnek tartottam a tisztelt olvasók figyelmét azon előzményekre is visszavezetni, melyek — midőn a gazdag földmivelő Bánátnak kereskedelmi igényeit kezdék sükeresen érvényre juttatni, tehát a Bega vizét országos érdekűvé fölavatni — idővel szükségképpen azon eredményre vezettek, hogy a hajózási érdek utóbb minden más érdekeket elnyomott, hogy tehát minden tovább-szabályozási és fönntartási építkezéseknél a localis érdekű áradási veszélyekre való tekintet csak másodrendű szerepet játszhatott, kivált már a folyó évszázad eleje óta, midőn az olaszthonban szükségelt nagy mennyiségű hadi élelmezésre, mint az 1805-ik évi felsőmagyarországi nagy inség fedezésére a kincstár által eszközölt roppant gabonaszállítások a Begahajózásnak kitűnő hasznát megismertették s azt buzgó országos pártfogásba ajánlották.

Emeltettek, javítottak ugyan a töltések, erősítettek a kiszakadással fenyegető partgyöngeségek, föllá-lítatott rendes fölügyelő személyzet, történtek rendszeres védő-intézkedések árvizek s jégzajlások alkalmával, de csak azon mérvben a mennyben főleg a csatornának mint hajózási intézetnek fönntartása, a kiöntések ellen pedig a Bega saját vizének fékentartása szükségessé tette. Azon rendkívüli, közös áradási eseteknek, mely-lyek a Kiszető-Temesvári vonalon néha még Temesviz-zel is tetézik a Béga árját, a már fönebb említettem okokból, ezentul még inkább, mint az eredeti szabályo-zások kezdetekor számitáson kívül kelle maradniok.

És ebből fejthetjük meg azon sajnos tapasztalásainkat, hogy míg egyrészt a hajózás háborítlan élénk vi-rágzásban a bánáti kereskedésnek egészséges életerévé vált, míg az álladalmi kincstár — melynek a Bega-csatorna, mint hajózási intézet, egy fillérnyit sem jövedelmez — ezen országos közérdeknek évenként 50, 60, 100ezezer forintokat áldoz a csatorna medrének rendes fönntartására; míg a szomszédhelységek évenként nagyszámu közmunkával terhelvék a sülyedő vagy meg-rongált töltések emelése, javítása végett: még-is ren-desen minden 2—3 évben éppen a Bega vidéke oly vizáradásnak lesz martalékja, mely a szomszéd helysé-gek szegényebb lakóit nyomorba taszítja, a gazdát egész évi fáradságainak gyümölcsétől megfosztja.

A Begának saját árvize, a rendes hivatalos jegy-zetekszerint, soha nem haladja a 0 fölötti 7 lábnyi mértéket, ezen mértéknél alacsonyabb töltés pedig már regóta sehol nem létezik az alsó Bega mentén egész azon pontig, a hol az árvíz egy része az Ittebei rét-

ségbe ömlik; sőt a legutóbbi 3 években újabb általános töltéserősítési munkák vétetvén fogatatba, a töltések nagyobbára már mindenütt a 9 lábnyi vízmértékig emeltettek s még folyvást emeltetnek; de ez mind nem elégséges a fönnemlített rendkívüli esetekre, a mint a legujabb — mult Karácsonyhavi — szomorú tapasztalás is mutatta, midőn a Dinnyásnál történt töltésszakadásokat saját Bega vizünk okozta ugyan, mert a váratlanul elindult s emberi hatalommal elnem háríthatott akadályokon megtorult jégzajlás néhány óra lefolyása alatt annyira feltorlasztotta a vízállást, hogy ennek menthetlenül a töltés fölibe kellett borulnia, de a midőn ezen szakadásoknak elzárása, és a sok helységek nagy kárával kitóduló vizárnak elfogása a nagy munka és erőfeszítések dacára 2 egész hetet vett igénybe, csak azért, mert a jég zajlását okozó nagy esőzés elhozta azt a szerencsétlen közös Temes-Bega árvizet, melynek hatalmán — mig az maga apadásnak nem indult — megtört minden emberi küzdelem.

Igy történt az 1855-ki Sz.-Mihályi szakadás is.

De legkiáltóbb bizonyítványát adta ilyen közös árviz kegyetlenségeinek az 1859 év Juuius hava, midőn sem jégtorlás, sem sehol töltésszakadás az alsó Begán nem történt s mégis a Bega baloldalán Utvin, Sz.-Mihálytól egész Párdányig, s a jobb oldalon szinte sok helységeknek határain 80ezer holdnyi művelt földek oly borzasztó vizkiöntéseknek lettek áldozatai, melyek megszámlálhatlan sok földmivelőt végképen tönkre tettek — s miért? mert a Bega medrétől nem voltunk képesek távol tartani az éppen akkor szinte rendkívüli magasságra hágott Temes árját, s ez a közös ár már Temesvárnál több helyütt kiömlött a tultelt mederből, s szerencsétlenségre culminálása is szokáson kívül, több napokig tartott.

Természetes, hogy az ilyen szomorú események, a legujabb időkben magukra vonták a közönség figyelmét s azt panaszos vádakra ingerlék; de nem azért, mintha ezen szakadások s kiöntések valami új, eddig nem ismert calamitások volnának, mert az érdekelt közönség maga is nagyon jól tudhatja — a mi a Bega csatorna mérnöki igazgatósága levéltárából sok részletes adatokkal kimutatható — hogy a Bega csatornán 1850 előtt a töltés-zakadások nem 3—4 évben egyszer, de rendszeren csaknem minden évben sőt néha egy évben több ízben is előfordultak, csak hogy a töltések akkori még hiányosabb állapotánál fogva akkor még senkinek föl nem tűntek, mindenki azokat mint elhárít-

hatlan csapásokat nyugodtan elviselte. Most azonban látja mindenki az utolsó 12 év óta újból szervezett s kiterjeszkedett csatornai mérnöki hivatalt, látja annak élénkebb működését, látott az utolsó 9—10 év alatt a Bega csatornán sok ezernyi közmunkát, nagy és költséges építkezéseket, közel 45ezer folyó ölnyi s 80ezer köb-ölnyi új töltésmunkákat, 20ezer folyó ölnyi mederszabályozást közel 1500 beépített sarkantyúkkal, 120 holdnyi új fűzfa ültetvényeket, sok mindenféle apró fönn tartási építkezéseket, látta a kincstárnak bőkezűségét, mellyel az adminisztrációnak nagy költségein kívül a legutóbbi 9 év alatt csak a Kostélyi tápszerkezet fönn tartására s célszerű javításaira közel 90ezer forintokat, szép 8 új hidak építésére közel 70ezer, felügyelői új lakokra 14ezer forintokat sat. sat. költséget, s látta azt a sok lótás futást, melyet az a számos mérnöki személyzet habár néha tán csak a bureaük „rendszere“ óvásául is, de tagadhatlanul igen sokat a jó ügy előmozdítására elkövetett: méltán megütődik tehát minden Begavidéki lakos azon, hogy ennyi munka ennyi pénz és verejték áldozatok mellett még is van ezen Bega vidékének még egy orvosolatlan baja, melynek elhanyagoltatását annál keserűbben viseli, minthogy ő maga a saját tűzhelye s a közérdekért hű szorgalommal mindent megtesz, mig a bajt oly háládatlan szomszédoknak köszönheti, kik a baj forrásánál legközelebb érdekelve, nyomorgó indolentiájukkal önmagukon sem akarnak vagy iparkodnak segíteni.

Ehez járul még azon sajnós körülmény, hogy ezen baj évről évre még veszélyesebbé növekszik, hogy a Temes árjainak a Begávali közlekedése mindinkább nem fogy de gyarapodik, a mint a rendetlen folyásu Temesnek ágya helyenkint föliszapolva a vízállást is magasabbra emeli, a Begafelé közlekedő kiöntési ereket tehát éppen azért növekedett eséssel, még mélyebbekre kotorja — hogy tehát a bajnak mondhatnám e napról napra türhetlenebbé s végre absolute elviselhetlenné kellene válni, ha nem folynék erünkben az a példátlanul türelmes magyar vér.

De nem fárasztom tovább a tisztelt olvasónak szinte példátlan türelmét, s áttérek igénytelen előadásomnak azon részére, melyben a megismertett kór orvosolhatása érdekében, a Bega csatornánál alkalmazott mérnökség hatáskörének elégtelenségére, tehát ezen ügy más utoni s az eddiginél sokkal buzgóbb fölkarolásának szükségére ohajtanám a t. közönség figyelmét vezetni. (Vége köv.)

T Á R C A.

A két fivér.

Eredeti beszély.

Irta Csepei Árpád.

(Folytatás.)

Ha tiszta őszi éj, csillag-sátorával borítja be a láthatár széleit, messze ellátszó pásztortüzek ragyogó fényje vonja ma-

gához a szemet, mint lidérc-láng, mely minél messzebb van, annál jobban ragadja meg babonás érzettel a képzelgő lelküket. Ott a sűrűs hegyoldalón ülnek a kanász és pásztorkutak, egy égő famáglyához hasonló tűz körül kedélyes beszélgetésben uszva, mig az egyik közülök hátrább vonulva egy görbe bükknek támaszkodva, fájdalmasan játszik egyszerű furulyáján, melynek zokogó hangjai hiven árulják el szive fáj-

dalmait, s költik fel a figyelmes hallgatóban a rokon szív szent érzelmeit; — a természetes költészet szeplőtlen sóhajait . . . talán szerencsétlen sors vagy csalódott szerelem hangjai azok, mik kebelét ennyire nyomják, hogy szívszavai ily bánatos hangokban törnek elé? . . . Köröttük elszórtan, a letarolt pázsiton barmok legelésznek vagy sertések turkálnak, melyeknek nyakukra kötött csengők föl főlészalló hangjuk ábrándosan vegyül el az éj sötét halgatag országába. Hátuk mögött pár lépésre hevenyészett rekesz körtéje a nyáját, melynek őrzése végett a farkas és orzó komondorok éber figyelme vétetik igénybe . . .

Ha közelebb lépünk, meggyőződhetünk a valóról, mit az események után méltón következtethetnénk, ismervén Endre élettörténetét már, nem csudálkozhatunk azon, hogy a balsors ismét régi helyzetébe taszítja, mint egyedüli menekvő helyében, oly vád ellenében, melyet a törvény keze mért végzetes feje fölé . . . Ő el volt árulva egy honfi által, kinek örök emlékül még katonai pályáján — mint tudjuk — fülét fosztá le bosszút esküdött fejeről. Endre nem tudhatta, hogy a megbosszult hadnagy később szintén azon elvért küzdött mint ő, nem tudta, hogy a dicsőség sugára, a tett mezején arra is bőven árasztá malasztjait, s végre nem is képzelte, hogy már villámként terjedő hír — személye fölismérését illetőleg — éppen annak kezéből jött a hatóság tudomására, ki jellemét köpenyként forgatva most annak keblében tekintélyes és tevéleges szerepet vitt. Jelenleg a leirt tanyákon, a szomszédbeli kanászok számos makkoló sertést orzának el.

A gyanu minden kanászt kivétel nélkül illetett, s a legközelebbi hatóság eleibe parancsoltattak. Itt volt alkalma a volt hadnagnak gyanusítani, a felejtetlen egykori bosszúálló káplár arcát Bencében. Gyanuja napról napra erősbült s az egyedül bosszuért lihegő aljas ember, végre legyőzvélenke jobb sugallatait, nem csak a közelebb történt sertésrablást, de Endre mult életviszonyait is, a rögtönítelő bíróság kezeibe szolgáltatta . . .

De lépünk közelebb az erdős hegység egyedüli lakóihoz, s legyünk tanúi azon egyszerű beszédnek, mellyel egymás unalmát osztják koronként.

A furulyázó Bencéhez legközelebb — mert hogy valóban ő volt, fölösleges ismételnünk, — őszbe csavarodó s torzonborz bajszu kanász ül, alája gyürt fehér szürén, zsiros nagy haja hátul gondosan szalagba fonva végződik, míg elől kétoldalt göbre van kötve, mint őscinknél, mely fölötté emelé a harcias mogorva tekintetet . . .

Mig hazánk ősi dicsőségű multjában, a hadnagy és kapitányok gyöngé- és aranyzalaggal átfont hajukban képzelék az erő és gazdagság jelképét; ma már csak a nép legalsóbb osztályabelije, a kanász tartá meg ez ősi szép szokás — bárha egyszerű de a dicső multra hiven emlékeztető — harcias szép jellegét . . .

— Kedves Bence öcsém! tedd le azt a sipot már, mit keserited vele annyira szivedet, látod már magam is szinte könnyezni kezdek, eszembe jut rá legénykorom, hej Bence fiam! én is megálltam ám akkor a sarat, s no tudod, nem dicsekvésképen mondom, mert már arra ugy is öreg legény vagyok, — de kevés szép leány volt a környéken, a melyik utánam nem bolondult volna! . . . Hej de nekem csak egy kellett, s ennek az egynek kedves öcsém szépség, jóságban három vármegyében nem volt párja, jó módban is volt az Isten adta, mert egy tehenet borjústól, pár sertést meg egy fertály földet: egy kis darab szőlőt csak kaptam volna vele, már titkon jegyben is jártam, és Sz.-Mihály utáni vasárnapon meg is esküdtünk volna, hej de az Isten a jó lelket elvette tőlem, de igaz is az, hogy neki is csak a jó kell! . . . Szegény Zsuzsim, ha ily szomorú furulyaszót hallok, mindig eszembe jut, mert rendszeren csak ennek a szavára jött ki hozzám gyakran a mezőre estvéként mőn már a falu nyugalomra csendesült, én olyankor ugy ugy el-

fűttam neki a mi szivemen feküdt, s ő szegény annyira elszomorodott rajta, hogy utoljára csak azt vettem észre, hogy a mellem csupa facsaró viz lett az én galambom könnyeitől, a mit zokogva reá hullatott; én vigasztaltam hogy ne busuljon, ne legyen oly nagy gyermek, de ő csak mindig busult azon, hogy a szülei nem akarják már őt hozzám adni, mivel én szegény és csak egy kanászbojtár valék még akkor, én hiában vigasztaltam, hogy elhagyom azt a nekiek nem tetsző szabad életet s leszek becsületes földmivelő, s mig két kezem birom, addig nem lesz okuk reám elégedetlenül nézni, de hiába volt minden, ő napról napra jobban hervadt, s mint a rózsavirág hullatta el szépségét, s egy tavaszon meg is halt szegény, nyugtassa meg a Teremtő! . . . itt az öreg bő inge ujjával egy pár égető könnycseppet törölt le pilláiról, melyet a boldog mult egy keserű emléke csalt szivéből oda . . . akkor föl tettem magamban — folytatá tovább — hogy addig soha meg nem házasodom, mig az én egyetlen Zsuzsimnak párját nem találok, de miután azt a kerék földön soha többé föl nem lelem, s mint a méseben van: ha vasbocskort kötnék is keresésére, — így aztán csak vén legénynek maradtam én; lásd nincs nekem — becsületes jó gazdámon kívül — senkim sem, jó az Isten, nem hágy el! Ej, de felejtük az én bajomat, itt ez a butykos Bence öcsém! jó sziverősítő van benne, neked éppen szükséges, jól huzd meg! azután majd te is beszéld el, mi történt veled is születésed óta! . . .

Bence az öreg kanász beszédje alatt, önfeledve bámult a száraz galyakon évődő lángok játékába, az ő szivében is a mult felejtetlen fájó emlékei huzódtak át: s az öreg utolsó szavára, mintegy nyomasztó édes álomból ébredve, erőltette mosolygva ajkait, fölköszöntve a butykos adóját, szájához emelé azt, melynek égető nedve csaknem könnybe lábbasztá edzett szeméit . . . adja Isten egészségedre öcsém! s ez üdvkivánatok között járt körül a kábító ital, mely után következik a szalonnasütés, a magyaremberek ezen kedves és megunhatlan éték-készítése.

Bence a főlhívásnak némi ellentállás után engedett, fölhevülve a szesz kábító erejétől, bizalmasan sorolá elő életkalandjait, huszár-csinyét, szegénylegényi sorsát és végre születését, s az aligmult eseményekbeni részvétét akará az egészen reabámuló hallgatóknak fölfedezni, a midőn éles szemei a szembenálló oromteton szokatlan külsejű sötét alakokat vélt mozogni, a holdtalan csillagos éj kétes homályában. Kis hallgatás után — mintegy szünetet tartva — leküzdé a kísértő agyrémeket, miket eltévedt barom vagy kóborló vadnak vélt; de azért nem minden éber figyelem nélkül végzé beszédét. Az öreg Ferkó bámulva nézett — a mult emlékeitől fölelkesült ifjura, hiszékeny természeténél fogva, mint illatos friss léget nyelte be keble méljébe, annak bátor és leigező szavait . . . Majd a sertésorzásra vitték át a beszéd tárgyat: s komor redőkbe vonva homlokuk, nehéz szitkokat szórtak azok fejére, — kik az ő nyájukat illető kár dacára is őket alaptalanul a gyanusított orzók közzé számolták! . . .

Ez alatt tőlük észrevétlenül, a sűrű bokrok és rekesz árnyékában több nehezen fégyverzett férfi huzódott az éppen javában szitkozódó pásztorok háta mögé, s több sajtyszerű sipfúvásra, mint éhes tigrisek csaptak le vést alig sejtő martalékukra! „Balkányi Endre! ön a felség, s kendtek a törvény és igazság nevében foglyaim!“ dörgé a semmisítő szót a törvény szolgálinak és csendőrök vezére . . .

Itt többé ellentállásra gondolni sem lehetvén, az ártatlansági öntudat keserű fájaldalmában dühösen csikorgaták fogukat, mig erős kezeik hátulról a vért lázító kurtalánc szűk karikái közzé csukatott; a szomorú csapat elszánt léptekkel menettetett a vaskeblű örök között — a törvény színe elé...

(Vége következik.)

Heti szemle.

= A nm. magyar k. helytartó-tanács fölhíván az itteni kereskedelmi kamarát, hogy a még fönnálló árszabások a) miképeni kezelésére, s b) különösen azon kérdésre, mennyire volna üdvös azokat az iparüzleteknek újabb fölszabadtása után egészen megszüntetni, kimerítő véleményes jelentést terjeszteni föl: arra ez következő választ adott:

„A f. évi böjtmáshó 13-ról 14,405 sz. a. költ. k. leiratot méltató tárgyalás alá vevén az alólirt kamara, midőn ily a közönség javára irányzott szándéklatokért köszönetét fejezné ki, az eddig máris kísérletképp nyert eredmények nyomán azon meggyőződést nyerte, hogy az árszabásnak alávetett üzletek föltétlen fölszabadtása talán némileg az olcsósításra hat ugyan, de nemcsak hogy ezt sem maradandólag, hanem a minőség kétségén kívül veszít, míg a hatóságnak természetszerűleg elsikklik azon joga, hogy a közönség szükségeinek ellátására bárkit is szoríthasson, az érdekelte élelmi szerek gyorsabb romlásnak levén kitéve, mint hogy bárki is a holnapi verseny hiánya reményében fölös készletekbe bocsátkozhassék. Kezeltetni az árszabályoknak az önálló törvényhatóságok által kellekik saját körükben, de oly intézkedéssel kapcsolatban, hogy a szomszéd hatósággal, tehát a város a megyével s viszont ez ügyben öszhangzólag járjon el.“

A teljes fölszabadtás bevezetéseképp tekinti a kamara azon már életbe ment eljárását, hogy az ugynevezett szuró marhák kimérése és a barna kenyerek sütése anélkül is szabad üzlet.

Pestváros legutóbbi gyűlésében a mészárosok fölszabadtatott, mindenesetre jó lesz annak eredményét bevárni, s azután a vidéki viszonyokkal hasonlatba hozni, hol egyelőre az iparongodélyek osztása körüli szabadabb eljárás látszik pályatőrőnek.

= Torontál megyének majd azt mondhatni, már nagyobb részét elpaskolta a jég. A Maros és Tisza szögellelőnek sarkát, valamint az Aradától, Kleken keresztül vonuló vidéket Módosig, s a Bogától Bárdányon, Ivándán keresztül közel Csákovárig f. hó 3-án, még pedig sokhelyütt úgy, hogy fölszántani is nehéz, mert megakad bennük az eke. A gyűlvészi templom éppen javítás alatt levén, most még siralmasabban néz ki, mint a munkálatok előtt. — Intő ujj a biztosítás szükségére, melynek csak drágassága ellen van kifogás, mi ugyan jogosult, de addig alig elkerülhető, míg csak darabonként történnek a jelentések.

= Éppen most vonul keresztül városunkon 150 ládában közel 12,000 fegyver, mi a Gyulafejevári tárból szállítatik ismét Bécsbe. Okát nem szükség elemeznünk, lehet hogy a Reichsrath rendelkezésére küldetnek, — de jellemzős egy katonának abeli kifejezése: jöhet most már Garibaldi, üresen találja a táraikat! — Tehát föltételezi a sereg, hogy Garibaldi idáig tudna nyomulni, magát csak itt fölfegyverzendő. Vitéz is volt ez a sereg 1849-ben is a muszkák által elfoglalt helységekben, vitéz most is az adónemfizetők pusztításában.

= Mint tudjuk, a köznép a tagosítási eszmével még mindegyre nem tudott megbarátkozni, ugyannyira, hogy a megye a fölméréseket tanácsosnak találta félbeszakítani, azokat egy reménylhetőleg nem sokára bekövetkezendő fölvilágosultabb momentumra halasztván, mikor azoknak az elfogultság és rosz akarat nem állandó utjában.

= Városukban most Faure M. tekemester (egyetlen a maga nemében, mint hirdetésményei mondják) mutogatja remekeit, más falragaszok által pedig Velle J. búvész-professor ígér bennünket látogatásával boldogítani. Ezen charlateneria bosszantó! Melyik tanintézetében a világnak van tanszék a zsebjátéokra? nem-e közel az idő, hogy a zsebmetszésre is

lesz. Hermann kezdte ezen nevet usurpálni, s most kitől valami vigfickó egypár fogást eltannál, már magát professornak nevezi. Megérjük, hogy még artis chyromantice doctoroknak nevezendik magukat.

= Mult csötörtöki városi közgyűlésünk előtt a helybeli újmagyarok folyamodása is megfordult, kérvén a nemes várost, hogy több megyék és városok (?) példájára belőlük rendes bandát szervezzen. Az ügy ts. városkapitányunk elnöklete alatt különös bizottmányhoz utasított. Polgárórságunk nem levén, egyedül a lövésztársulat vehetné őket pártfogásba, ha ez is egyenye nem volna ily fényüzési kiadásokra, hiszen kell nekik egyenruha, még pedig könnyebb és diszebb, kell hangszer, kell tanítás, tán éppen pénzsegély is: és mindezekért mi a viszonzószolgálat? Mi ugyan nem tudjuk, hacsak egyházi körmenetek, fáklyászenék, diszlakomák, néptünnep és jótékony előadásoknál díjtalanul működni nem köteleztetnek. Azon időben, mikor a sáskák nem ették ki még házainktól, mit a tatárok elpusztítani nem győztek, egyes vig társaságok is talpra állíták a vörös nadrágokat, de most bizony megfog a küldöttség üstöke izzadni, míg a subventiót — panasz nélkül kiteremti. Hát a fegyelem? Csákovárról, Becskerekről, Makóról terelik össze, ha összekapnak s szétszaladnak? vagy minden héten új tagokkal vesződjék a karmester?

= Majorok külvárosunk is közsavazat utján választá Nyagul András urat bírónak. Nem volna-e kívánatos, Győr példáját követni, s e részt Nádorváros névre keresztelni mostani nemszép neve helyett? A mekkora különben, tekintve a Jósefvárosnak nagyságát is, egy városrészre lehetne őket olvasztani, physicailag ugyanis csak egy kocscsapás választván el őket.

= Előfizetésre hívjuk föl irodalombarátainkat a „Honvédek könyvére“ melynek I. kötete már megjelent, a „Háromszék“-naptár 1862-ki folyamára, a „14 honvédtábornok arckép-csarnokára“, kik vértanui lőnek a szabadságnak.

= F. hó 16-án d. u. fél 1 órakor kemény zápor lepett meg bennünket, mikor egyszersmind a távirdai hivatalba is beszaladt egy sodronyon a — lapos ménkü, mintha csak valami szegény örlög zsebéből iramlott volna. Egy kissé megrezzentette az urakat, — zegyéb zsemi!

= Tehát utóbb is lelkes városi polgárságunk megy elől honfui köteleességük teljesítése közben szerencsétlenül járt honvédek gyámolításában. Holnap előleges tanácskozmány fog tartatni, honnét aláírási hitelesített ivék tétetendnek forgásba, mint szinte lelkes honleányaink fölkéretni, egy az egyet javára rendezni szándokolt sorshuzáshoz nyereménytárgyakkal járulni. A szintén szóba hozott szini előadással tartandó zenészeti és szavalati estély egyelőre némi akadályok miatt elhalasztatott.

Annyi a magán-szócserekből is bizonyos, hogy mi itteni honvédek semmi aristocraticus nyomást vagy fennsőbbséget nem arrogálunk, és a magyar alkotmányos szokások leg-sarkalatosbbitak tiszteletben tartandjuk, mennyiben az adakozó közönségnek illető befolyását elismerjük a vagyon kezelésében, az alapszabályokban gondoskodandván arról, hogy érdekpártfogás felszefogásokat be ne csusztathasson. Isten adja e jótékony és nemes törekvés fölvirágzását, és mi hamarabbí gyümölcsötzetését.

= A kereskedelmi kamara sürgölvényt intézett a városi ts. hatósághoz, hogy a már évekről huzottvonott csödtömegek tárgyalását s a vagyon elosztását gyorsan eszközölni sziveskedjék, nem levén a hitelezőknek kedve, mint ez már megtörtént, a kezdetben kaphatandott 98% helyett 6—7 év mulva 45%-val állni odább.

HIRDETÉSEK

Arverési hirdetés.

Detta kerületi szolgabírói jegyzőkönyv 395 sz. a 1861. hozott végzés következtében Tyosits Lázár kérelme folytán Benes Ferenc Butyini lakosnak $\frac{1}{2}$ telke ház és házhellyel 800 p. ftbani követelés behajtása végett e f. év **Juniushó 30-án** közárverés útján a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfog adatni.

Az árverés a helyszínen Buttyinban tartandó, a végrehajtást szorgalmazón kívül minden venni szándékozónak az 1600 p.ftbani becsárhoz képest 10% bánatpénzzel kelletik ellátva lenni. Kelt Dettán 1861. május hó 29-én.

(44) **Szillányi Stojkovijs Péter**, m. p. szolgabíró

A székesegyház mögötti 178-ik számú házban csinos és alkalmas lakások, valamint borpincék s istállók adandók bérbé f. é. 1. Novembertől. Kivenni szándékozók Eisenstädter Adolf és társai urak kereskedésében földszint nyerhetnek bővebb értesítést.

(45-1,3)

H i r d e t é s.

Szemenika Luka és Ruzsa Luka Zsidovini lakosnők kérelme folytán Trailla Luka Zsidovini lakosnak hagyatéka, miután az $\frac{1}{4}$ urbéri föld föl nem osztható, természetben a többi ház, házhely s ingóságokkal együtt e f. év Juniushó 16-án és 29-én a helyszínen Zsidovinban közárverés útján eladatik. A vagyon több ingóságokból, úgy egy fából épült ház, s ahhoz tartozó házhelyből és $\frac{1}{4}$ urbéri telekből áll.

Minden venni-szándékozó az árverés előtt 10% bánatpénzt köteles letenni s az árverés után azonnal készpénzben

fizetni; de csak a második árverésen fog a vagyon becsáron alul is eladatni.

Bogsán junius 1-én 1861.

41,3-2

Kiss Ferenc, szolgabíró.

A nm. magyar kir. helytartó-tanács f. é. Boldogasszonyhó 30-án 1930-ik sz. a kelt bocsátványával a Temesvári kereskedelmi és iparkamarának tudtára adta: miszerint több oldalról, nevezetesen pedig a Pesti és Sopronyi iparkamarák által szóba hozatott, hogy a szemes terményeknek súly szerinti árultatása az e tekintetbeni kereskedelmi igényeknek inkább megfelel, mint az eddigi ürmérték szerinti árulás. — Bárha ezen súlyszerinti árulati módszernek életbe léptetése, már a vevő biztosítása tekintetéből is, általános szempontból óhajtanónak mutatkoznék, annak hatósági parancsoló megrendelése mégis azon oknál fogva nem látszik a m. kir. helytartótanács előtt most még időszerűnek s alkalmasnak, mert az jelenleg az alsóbb földmivelő osztálynál az ország nagyobb részében még teljesen ismeretlen. — A dolgok ily állásánál az e tekintetbeni intézkedés egyelőre csak ezen adásvevési módszernek tágabb körökbeni, különösen a földmivelők alsóbb rétegeiben való megismeretetésére szorítkozhatván, fölhevítik a kereskedelmi és iparkamara, hogy ezt kiváló figyelemmel az alsóbb osztályokra s az általuk leginkább olvasott hírlapok fölhasználásával eszközölni igyekezzenek, — mi nek sikere tapasztaltván, az iparkamara további javasata annak idejében elváratik.

Midőn tehát az alólirt kamara e k. bocsátványt ezennel közhírré teszi, kinyilatkoztatja egyuttal, hogy minden e tárgyra vonatkozó észrevételt, véleményt, vagy javaslatot köszönettel veend.

A kereskedelmi és iparkamara.

Temesvárott 1861-ki Sz.-Iván hava 1-én. (39-3,2)

Cs. kir. államvasut-társaság.

A cs. kir. szabadalmas osztrák államvasut társaság főigazgatósága részéről ezennel tisztelettel jelentetik, miszerint a Temesvároni horzsolási szolgálatra nézve az eddigi vállalkozóval Deutsch Károly ural kötött szerződés barátságos közös egyetértés folytán feloldattván ezen horzsolási szolgálat a továbbszállítási szolgálattal együtt f. é. Junius 1-től kezdve Liedemann J. S. Fr. urnak Temesvárott adatott át.

A továbbszállítási és horzsolási-illetékek e következő árjegyzékből láthatók.

Árjegyzéke a továbbszállítási szolgálatnak.

Honnan vagy hová	Szállítási idő	Szállítási díj mázsánként			
		Január 1-től mártius 31-ig	Aprilis 1-től Junius 30-ig	Julius 1-től Septemb. 30-ig	Octob. 1-től Decemb. 31-ig
Lugos	2 nap	0.55	0.50	0.60	0.50
Karansebes	4 "	1.—	0.90	1.—	0.90
Orsova	7 "	2.50	2.—	2.10	2.—
Déva	5 "	1.70	1.40	1.60	1.50
Szászváros	6 "	1.80	1.50	1.70	1.60
Szász-Sebes	8 "	2.10	1.70	1.90	1.80
Károly-Fehérvár	8 "	2.10	1.70	1.90	1.80
Nagy-Szeben	9 "	2.20	1.90	2.10	2.—
Medgyes	12 "	—3	2.40	2.60	2.50
Jegesvár	13 "	3.10	2.80	3.10	3.—
Szász-Udvarhely	14 "	3.25	3.—	3.25	3.15
Kezdi-Vásárhely	14 "	3.80	3.40	3.60	3.50
Fogaras	13 "	3.—	2.40	2.60	2.50
Brassó	13 "	3.20	2.70	2.90	2.80
Bukarest	18 "	6.50	5.70	5.90	5.80

A temesvári pályaudvartól az itt megnevezett helységekhez és viszont

Árjegyzéke a horzsolási szolgálatnak.

Feladási- vagy rendeltetési-hely	Gyors- és közönséges teherérti illeték			
	1 fonttól 100-ig	101 fonttól 200-ig	201 fonttól 300-ig	300 fonttól felül mindegyik mázsánként
I. A cs. k. fővámvizsgálathoz (városban)	0.10	0.155	0.21	0.07
a pályaudvarról	0.075	0.12	0.155	0.05
az átvevő lakától vagy raktárához.	0.14	0.195	0.255	0.075
	0.195	0.255	0.31	0.10
II. Józsefváros	0.10	0.14	0.175	0.055
Vár	0.155	0.21	0.275	0.09
Gyári külváros	0.21	0.275	0.33	0.105

10 mázsát meghaladó terhek a vállalkozó és a fél közt előlegesen kialkudott ár szerint szállítanak.

Bécs 1861-ik évi május 31-án.

Az igazgatóság.